

"אברכי הכוללים, נשותיהם ובניהם – הם הם מחזיקי העולם, וקיום האידישקייט תלוי רק בהם!"

המשך מעמוד 15

אבל בר מן דין, כל מי שמביט כיום בעין פקוחה, יודע כי גם היום, בדורנו, אין שום יכולת והיתכנות להעמדת וקיום האידישקייט ללא הכוללים. הרוחניות של הכלל תלויה באברכים. דקדוק ההלכה גם בחיי הכלל, הכל זה האברכים. צורת החיים של הציבור כולו, זה רק האברכים. צורת החיים של דורות קודמים, בחו"ל, הייתה שונה לחלוטין. כיום, אלולא אברכי הכוללים, אנו עלולים למצוא את מצב האידישקייט כולו בדורנו ח"ו, כך שממה נפשך השאלה גם לא מעשית לימינו אנו.

גם הללו שלא זוכים ללמוד כל היום בכולל, לומדים חצי יום, קובעים עתים לתורה – ההצלחה הרוחנית שלהם, היא בזכות אברכי הכוללים הלומדים יום שלם.

לא ניתן להמשיך ולבסס את היהדות כיום על פי צורת החיים שהייתה מקובלת בחו"ל לפני דורות, זה יביא רח"ל לקריסה רוחנית. הניסיון מוכיח, שאלו שעוסקים גם במסחר ובפרנסה וכד', לא יכולים לעסוק גם בלימוד בעיון כראוי. הראש לא יכול להתפנות לשני דברים. לגדול באמת ולהיות תלמיד חכם, צריכים להיות שקוע רק בלימוד העיון!

■ מה נקודת ההבדל היסודית בין דורות ראשונים לדורנו אנו?

אנחנו חיינו באווירה לפיה הפרנסה נצרכת בבית לשם האוכל והצרכים החיוניים בלבד. אבי ז"ל היה עוסק במסחר, אך בתוך העסק גופא היה עסוק בעומק העיון ממש, כי כל הגישה לפרנסה הייתה שונה: המטרה הייתה להביא אוכל. אז גם לא היו הרבה קונים, והזמן היה מרובה. אנחנו כיום כדור של מותרות, הפרסומים השונים נותנים וגורמים תיאבון לעוד ועוד צרכים. אינני מומחה גדול בכלכלה – אומר הגאון הגדול שליט"א – אך הדבר הזה פשוט: גם דברים שאליבא דאמת לא היינו נזקקים להם, אחרי שכבר נחשפנו אליהם והורגלנו אליהם, כיום הם הופכים לצרכים ממש.

טלו דרך משל את המזון. לפני כמה עשרות שנים, היה לא פחות חם, ואנשים הסתדרו בלעדיו. מרגע שהוא הפך למוצר מקובל, אנשים כיום באמת לא יכולים לנהל חיים בלי מזוג אוויר.

אני כילד, לא קיבלתי אף פעם סוכריות. אכלנו ושתינו טוב ברוך ד', אבל סוכריות היו מוציאים רק לכבוד האורחים. אבל כיום, חובה לתת לילד סוכריות, היום זה כבר צורך. אמנם, עלינו להזהר ולשים את הגבולות. לא לעודד את צריכת המותרות ע"י פרסומים וסקרים למיניהם. מציגים כל מיני אנשים, כביכול הם מאושרים יותר בגלל מותרות כאלו ואחרים. לזה ייקרא מאושר? הוא כעת מחזיק בתמונה, זה מאושר?

והגאון הגדול ראש ישיבת סלבודקא שליט"א חותם מעין הפתיחה: "אברכי הכוללים ולימודם, מיתלי תלי וקאי העולם, וקיום האידישקייט".

ועדיין אין דעתו נוחה, עד שהוא מוסיף ומחדר: "לשם קיום היהדות בדורנו, לא די שתהיה קבוצה נבחרת של אברכי כוללים. קיים צורך קריטי להרבות עוד ועוד את ספסלי הכוללים! כל אברך אחד נוסף חשוב. אף אחד לא יכול לומר שיש כבר מספיק אברכים והוא פטור! אין לומר שיש כבר מספיק, אלא צריך להרבות ולעודד עוד ועוד!"

"ועינינו רואות שב"ה בסך הכל יש סייעתא דשמיא גדולה לאברכים ולכוללים. יש היום גבירים ופתחון לב שלהם באופן שלא היה אף פעם. ועלינו לפעול ולייקר את אברכי הכוללים הללו, אשר עליהם עומד העולם. הם מחזיקים את העולם, הם מחזיקים את האידישקייט, הם, לומדי העיון הצומחים להיות תלמידי חכמים, צריכים לשבת בכותל המזרח".

עם רשכבה"ג מרן שר התורה הגאון רבי חיים קניבסקי שליט"א, וגם, להבדיל בין חיים לחיים, עם הגאון רבי משה מרדכי שולזינגר זצוק"ל. הוא גם הדפיס הרבה מהמכתבים.

"את רבי חיים שליט"א הכרתי אצל מרן החזון איש. הקשר היחיד שהיה לנו היה בלימוד, לא בשום דבר אחר. עסקנו הרבה בלימוד, (בכתיבת מכתבים אליו, ובתשובותיו בכתב עליהם) בהרבה נושאים, בעיקר בקדשים, אך גם בסדר זרעים. אחר כך מרן הגר"ח הוציא את הספר על מזוזה, והוא שלח לי אותו, ולמדתי את הספר הזה בחברותא עם ר' דוד'ל פרנקל זצ"ל. הוא היה מגיע לכאן הביתה כליל שבת, בבית היה חושך (לא היה אז חיבור לגנטור), והיינו לומדים יחד את ספרו של מרן הגר"ח, לאור מנורת נפט. למדנו את מסכת מזוזה של מרן הגר"ח, ואת ברייתא דמלאכת המשכן שלו. כתבתי לו הערות על הספרים, ואת חלקם הוא הדפיס.

"אבל הראשון שהתכתבתי איתו בחידושי תורה, בעיקר בסדר קדשים, היה זה עוד כשלמדתי בישיבת חברון, והיה לי אתו קשר מיוחד, הוא למד בפוניב' - היה זה הגאון הגדול מורנו רבי יעקב אדלשטיין זצוק"ל. [הצדיק רבי יעקב אדלשטיין] מקפיד ראש הישיבה שליט"א להכתירו].

■ בימים אלו, רבים מהאברכים לומדים בכתיים ובחצרות, בשל נגיף הקורונה שהשבית את סדרי הלימוד בכוללים ובישיבות. ומתברר, שרבים מהם חשים דווקא התעלות ורוממות מיוחדת מצורת הלימוד הזו, למרות שבדרך הטבע היא צורת לימוד קשה יותר ונוחה פחות. מה ההסבר לכך?

יש לכך כנראה גם הסברים סגוליים וכד', אך אני חושב שההסבר הוא גם באופן פשוט יותר ושכלי יותר: כאשר אדם חווה חוויה מיוחדת, מצב שונה ולא רגיל – הוא מקבל התעוררות מהרגע, והוא חש אותו באופן עז ומוחשי יותר. הלימוד הזה, הוא שונה מהלימוד ביום-יום, ועל כן הם חשים את הלימוד הזה באופן מיוחד, והוא נחרט כחוויה בליבם. במצב מיוחד – אדם זוכה להתעוררות.

■ אבל כשיטה, הדרך הנכונה היא ללמוד בחבורה, בכולל. לא ביחיד. אינני אומר דעות לאיש מה לעשות, אבל העובדה היא, שרק מעטים הצליחו בלימוד באופן יחיד. לרוב ציבור הלומדים, יש צורך בחבורה, בכולל.

חזון לדורות

אברכי הכוללים – מקיימי האידישקייט!

אנחנו מבקשים בהורמנא, לברר שמועה יסודית שנמסרה – כך יש אומרים – משמו של מרן החזון איש:

■ ישנם הגורסים, שכאשר מרן החזון איש זצוק"ל העמיד את צורת אברכי הכוללים כצורה המקובלת כיום – לפיה האברכים יושבים בהיכלי התורה כל היום או רובו – הוא עשה זאת מתוך הצורך ששרר בשעתו, להעמיד את צורת היהדות והאידישקייט בארץ ישראל בשנות קום המדינה. לפי שמועה זו, מרן החזון איש למעשה העמיד את הצורה הזו כ'הוראת שעה', אך לא כדרך הסלולה לרבים ובאופן קבע. האם יש ממש בשמועה זו? ומה שיעור הוראת שעה זו?

את השמועה גם שמעתי, אך אני סבור שאין בה ממש. ככלל, רוב הסיפורים והשמועות סובלים מחוסר דיוק.